

Előfizetési árak:
Egész évre 5 ft — kr.
Fél évre 2 ft 50 kr.
Negyed évre 1 ft 25 kr.

Minden a lap szellemi részét illető
kérdéseknek a szerkesztőség (főlel)
írás, papírvétele utca 9. sz.) — az
előfizetők, hirdetőik és felváltó-
sok a kiadóhatalmas, Hosszú István
kinyitására fordulnak.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:

Egy négyhasábos petisior
ára helyeken kívül 8 kr.
Többszöri közlésnél árked-
vezmény.

Hivatalos hirdetések
100 szög 2 ft 30 kr há-
lyeggel együtt. — minden
további megkezdett 100 szög
után 1 fttal több.

Kéziratok nem adtnak
vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Csáky-forradalom.

(D.) Megindult az áradat, meg sem
áll, míg mindent el nem söpört, ami még
az ősi magyar institúciókból fentartotta
magát. Akárcsak a forradalom idején
tombol a szenvedély országsterze; a ha-
talmónlevők bosszúvágya a katolikusok-
kat szemelte ki áldozatul, mert a febr.
rendelettel szemben egy igen természetes
dolgot, a szülőknek gyermekeik felel-
tő való jogát merték hangoztatni.

Az ország, melyet a katolicizmus
felnevelt, melynek mindenét köszöni, most
sárba tiporni indul anyját, nevelőjét; el-
konfiskálja házassági jogát, a talmuddal
egyenlőnek nyilvánítja, rábozsát minden
kigondolható vallást s előre kéjeleg baj-
jain, melyek ebből sujtani fogják, mert
nem engedelmkedett a febr. rendeletnek.

Egy rendelet helyett öt radikális
törvényt fog kapni a nyakába, mert nem
engedelmeskedett Csákyknak, hanem hit-
elvéi szerint akart élni.

Miért is vannak a kath. vallásnak
elvei, megingathatatlanok, hogy a modern
alkusokkal nem cseréberélhet; miért tiszteli
urának Jézus Krisztust, s nem hajlong
a miniszterek naponként változó akarata
előtt; miért nem lép a modern erkölcsi
rokkantak útjára, akiknek nimesen veszté-
teni valójuk? Mert nem ilyen, hát az
összes modernség összeesküdött ellene.

Hiábavaló részéről minden magya-
rázat; hiába mondja, hogy előtte a há-
zasság szentség és nem szerződés, hogy
a szülőknek s nem az államnak van joga
a gyermekek vallása felett határozni.
Hiába vitatja, hogy a fenálló házassági
bajoknak nem ő, hanem az 1868. évi
53. t.-e. 8-ik §-a az oka, mely a vallási
és a vallási cseberéket előidézte. Ő en-
nek dacára, és a hirdett vallás és lel-
kiismeretszabadság dacára halálra van
kárhóztatva, mert a miniszter előtt meg
nem hajolt.

Azonban csak kárhóztatva van
a halálra — ember által; de meg nem hal.
Meghal Csáky, meghal Szilágyi, de a kath.
egyház meg nem hal; a Tiszakorszak
korrupciója is véget ér s az egyház
éini fog.

Hozzák meg hát azokat a törvénye-
ket minél előbb, hadd verjenek fel ben-
nünket teljesen álmunkból s tudom, hogy

ez lesz a magyar kath. egyház egy vi-
rágzóbb új korszakának a nyitánya. Mert
ne gondolják, hogy az elnyomatás veszé-
lyes az ember erkölcsi életére! De sőt
hasznosabb minden békénél, és előbbre-
valóbb minden anyagi jólétnél. Hisz, hogy
ismert példára utaljak, az egész száza-
don át nem érezte élenkebben a magyar
magyar voltát, mint az 50-es években,
az elnyomatás korszaka alatt. Sokkal
öntudatosabb, erkölcsileg egészségesebb
volt akkor, mint ma, midőn a szabadság
és béke idején ismét az elfajulás jelei
kezdenek mutatkozni rajta. Mert az el-
nyomatás öntudatot, erkölcsöt fejleszt.

Hozzák meg hát csak azokat a tör-
vényeket, de ne feledjék, hogy a magyar
katolikusban, papban és világban egy-
aránt, magyar vér kering; hogy a mag-
yar török, de nem hajlik. Magyar és
katolikus férfi: emberi igazságtalan tör-
vények által meg nem félemlíthető.

Mi is úgy fogunk tenni majd, mint
a protestánsok mástól századig tettek a
nekik nem tetsző törvényekkel. Megkezd-
jük a gravaminális politikát az ország-
gyűlésen és mozogni fogunk a társada-
lomban, míg ki nem vivjük, hogy nek-
künk is minden hazug modern állami
theoriák dacára hitelvéink szerint sza-
badjon élni; míg az állam az egyháznak
vissza nem adja az elkonfiskált jogokat.

Ha harcunk kell lenni, hát legyen
harc; nem kerestük azt, de nem is fé-
lünk tőle; e harc lesz erkölcsi megúj-
ulásunk előidézője, ami minden földi
jóval fölér. Küzde és tapogatás sem en-
gedve meg fogjuk újítani a társadalmi
életet, öntudatunkra ébredünk s nem fog-
juk tűrni, hogy mint most sokszor, min-
den jött-ment himpeller, minden elzúllt
egzisztencia terrorizálja az embereket,
vezérszerepet vigyen köreinkben. Harecal
fog megtisztulni társadalmunk büzhödt
levegője, melyben most még a hazafiság
is csak kenyérkereseti eszközzé fajult.

Bismarck üdöztetése tették virágzóvá
a német katolikusok hitéletét, fejleszt-
tették tényezővé a centumpártot; nálunk
is kell hogy ez legyen a Csáky-politika-
nak a következménye. Mert ez a politika
kiállhatatlannal igazságtalan s a legkicsi-
nyesebb eszközrel, a bosszual sujt ben-
nünket. Mi nem vétkezünk, csak a tör-
vénybiztosította vallásunkat védjük s ezért

korbácsesal sujtanak ránk. A németekkel
is ezt tette Bismarck s ime ő Canossába
ment, törvényei meg lettek változtatva s
a német katolikus testvérek sokat viv-
tak már vissza abból, amit elvesztet-
tek volt.

Mert az igazság győz s letiporva
nem maradhat, ez az elévülhetlen joga.
Munkára hát katolikus magyar testvé-
rek! Ma-holnap kezdik tárgyalni a házassá-
gijogi törvényjavaslatot. Mi is azon
kezdjük, hogy aláírásokkal, népgyűlése-
ken bizalmat szavazzunk az egyház jo-
gait védő képviselőknek és bizalmatlan-
ságot azoknak, kik szabadságot hazudva,
az egyház ellen vannak. Tegyük ezt az
egész vonalon, mert a választások idején
a kormány programjában a jelen egyház-
politika nem foglaltatott.

Alkalmas férfiak vegyék kezökbe a
dolgot, hogy azon képviselők, kik a mai
korrupciós időben is bírnak bátorsággal
mellettünk tenni, bizalmunkból erőt, ki-
tartást merítsenek; az egyház típrői pe-
dig választóik bizalmatlanságával sujtas-
sanak.

Tegyük ezt nyitrai képviselőnkkel
is, ki kath. anyának fia, de egyházzal
szemben cinikusabb bármely protestáns-
nál s a kínél talán még zsidó is méltá-
nyosabban viselkedett volna igaz ügyünk-
kel szemben. Ő, akiben még azok sem
biztak, akik szavaztak rá, hald kapja
írásban választó-kerületének bizalmatlan-
ságát — emlékül.

A többi teendőinket majd megsűgja
nekünk kath. szívünk s az Isten, ki min-
den igazságtalanságnak a bosszúja.

Hadd hozzák meg hát azokat a tör-
vényeket, forgassák fel az országot, de
mi ellenök leszünk s meg nem hajlunk,
míg vallásunk szabadságát és jogait
vissza nem vivjük.

Schöber Ernő

orsz. képviselő urtól lapunkban szellettetett
álláspontjára vonatkozólag a következő nyil-
latkozatot vettük:

Tisztelt szerkesztő úr!

Tudomásomra esett, hogy becses lap-
jának utolsó két számában azt állítják ro-
lam, mintha én választóimnak szóval tettem
volna ígéretet az iránt, hogy az egyház-
politikai kérdéseket, különösen azoknak a pol-

gári házasságra vonatkozó részét megsza-
vazni nem fogom.

Ezen állításra én egész határozottan
nemmel felelek.

Az 1892. évi választás folyamán állt
sem a Galgócon és Pöstyében tartott pro-
grambeszédemben, sem pedig egyesek előtt
soha egy szóval sem érintettem a fenti kér-
déseket, azokkal szemben követendő magatartásomra
vonatkozó ígéretet tehát nem is
tehettem, amennyiben azok akkoron napi-
renden nem is voltak. Igen, határozott ígé-
retet tettem arra nézve, hogy az úgyneve-
zett elkeresztelési rendelet hatályon kívül
helyezése, a kath. autonómia szervezése s a
congrua rendezése tárgyában szerény tehet-
ségemhez kepest buzgólkodni fogok, s hogy
szavamat e részben beszűkítve meg is tar-
tottam, arról a képviselőház napló tesznek
tanúságot. — Megígértem továbbá, hogy a
mint eddig ragaszkodtam katolikus vallá-
somhoz, melyben nevelkedtem, azontal is
odaadó híve maradok, s e mellett törekedni
fogok arra, hogy a honi egyházak és hitfe-
lekezetek közti béke a haza érdekében min-
dig fentartassék.

Ez az igazságnak megfelelő tényállás,
mit minden elfogulatlan, ígéreteimet figye-
lemmel kísérő s igazságszerető földtanu bi-
zonyítani fog.

Kötelességemnek tartottam ezt nem
csak választóim, hanem a nagyközönség fel-
világosítása vegett is kijelenteni.

Multam seukit sem jogosít arra, hogy
adott szavam öszintéségében kételkedjek. —
s biztosíthatok mindenkit arról, hogy amit
megígértem, azt mindig meg is tartom; de
ferfi önzetemet nem engedő, hogy magamra
bármely irányban is erkölcsi keuszert gy-
akorolni hagyjak.

Tisztelettel Schöber Ernő.

Addig is, míg Sándorfi Nándor ur be-
váltja lapunk mult számában kiltatása he-
lyezett ígéretét, itt adjuk szoról szóra 1892.
jan. 18-án, tehát Schöber ur nyilatkozata
után három nappal később kelt levelet, mely
a M. Allam 1892. jan. 20. számában jelent
meg. Ezuttal megjegyvezük, hogy Sándorfi
ur javára rendkívül szól azon körülmény,
míserint ő a levelet mint Schöber ur híve
és akkor írta, mikor meg sejtelve sem lehe-
tett, hogy valaha Schöber ur ellen fegyver-
rül lesz felhasználható. Javára írható egy-
uttal az is, hogy alevel „melegében” iratott,
mikor meg Sándorfi ur sokkal jobban emlé-
kezhett arra, mi történt három nap előtt,
mint emlékezhettek ellenfelei arra, mi tört-
ent két év előtt. — A level egyebként így
hangzik:

„A galgóci kerületből írják: Alig van az or-
szágban olyan kerület, melyben a szerencsés kato-
likus választók egyszerre két olyan derék kato-
likus jelölttel lennének megálva, mint Galgóc. Egyik
oldalán ott áll a volt képviselő Schöber Ernő, ismet
mint a kormánypart jelöltje, a másik oldalán Rad-

TÁRCA.

A világi katolikusok első teendője.

— Irta: dr. Bangha István. —

Mint keresztények, mint honfiak az
emberiség, a haza, a nemzet miatt fájdalom-
mal látjuk, hogy nálunk is az államot meg-
hasonlása keverik az egyházzal, minek
súlyosak lesznek következményei mindkettőre,
de végzetesek a társadalomra, mely a vallás-
erkölcsi rend megrendítésével, a mi az egy-
ház tekintélyének megvetésével, az egyház
leigázásával jár, a fölbomlás felé siet.

Europa hol egyik hol másik államában
fölmertülő ilyen, sajnos körülményekre vonat-
kozva így int a keresztényvilág főpásztorja:

„Ezen fölülte szerencsétlen viszonyok
közt — mondja — mindenkinek első sorban
gondja legyen önmagára, hogy a hit kincsét
melyen szivebe rejtte őrizze, kerülve a ves-
zélyeket; és nevezetesen mindenkor föl-
figyervekzezzék az alakoskodások mindennemű
caltaságai ellen. — A hit erényének ép-
ségben tartására igen ádvsonek, és különö-
sen korunkhoz való övözsernek tartjuk, hogy
kiki tehetsége és műveltsége szerint nagy
gondot fordítson a vallás tanulmányozására,
és minél alaposabban ismerkedjek meg neve-
zetesen azon hitigazságokkal, melyeket az
ész is fölfogni képes.”

Ezen szavak rámutatnak a társadalmi
korrá, — ez a hithiány; rámutatnak ennek
okára, az övözser elhanyagolása; a val-
lási alapos ismeretek szerzésének elmulasz-
tására.

Valóban be is kell vallanunk, hogy
nekünk, világi katolikusoknak tájékozatlan-
ságunk a vallás dolgában rengeteg, — ren-
geteg meg azoknál is sokszor, kik a törvény-
hozás és hatóság terneiben, a sajátban a
vallás dolgában is hivatottaknak tarják
magukat a vezető szerepre.

De hogyan is bírnánk tájékozottsággal,
mikor a katekizmust, a legnekelülhetle-
nebb tanok e rövidletet, ha tanultuk is vala-
mikor, már reg elfeledtük; az egyház hitok-
tatásaira nem járunk; kat. iranyú lapokat,
könyveket nem olvasunk; sőt ilyenekről tán
tudomásunk sincs; mert mi a mi minden-
napi szellemi táplálékunkat az anyag-
és észlelvény vizein evező napi sajátból szerez-
zük — ezek pedig kat. lapokról, könyvekről
említést sem tesznek, vagy ha igen, csak a
guny szavával, ez pedig nekünk döntő szó,
míserint hallani se kívánjunk a lerantott
lapról, könyvről.

Nem esuda e vallaskörül tájékozatlan-
ságunk mellett azutan, hogy a mindentele
racionalista meg materialista böleselők és
ezek szajkóinak zsvajától elkabul fejtünk, a
kik a fölvilágosodott ész, ez igen előre hala-
dott tudomány nevében támadnak már nem
is annyira a kinyilatkoztatás, mint inkább
azon előfoltetek, „u. m. az Isten léte, az em-
beri lelek léte, halhatatlansága, teremtés
ellen, melyeken minden, a kinyilatkoztatott
ügy mint természeti vallás nyugszik, e tama-
dasok legyőzik bennünk a hitet, melynek
vedelmére s biztosítására a biztos tudás és
szilárd ismeretekben elmulasztottunk hata-
lyos fegyvert szerzeni.

Legyen szabad egy futo pillantást vetni,
hogyan is áll az a fölvilágosodott ész, az a
kifejlett term. tudomány az erintett vallási
előfoltetekkel szemben?

Minden ember a mint gondolni kezd,

folveti magának a kérdéseket: Mi vagy?
Honnan jöttél? Hova mész? Ki uralkodik
ott benn a lelkiismeret szentelyében? Ki
lakik ott fon a csillagok fölött? És ezekre
az ész, a gondolkodó ész meg is bír felelni.

Észünk, értelmünk mint való igazságot
ismeri föl és fogadja el, hogy az ember az
erzeki és szellemvilág határan áll, testével
a természethez tartozik, de a test maga nem
teszi ki az embert, az ész, — hanem abban
el a lelek, mely szellem, s a mely ismerő,
erző, és vágyó telhességgel, vagyis akarattal
bír.

Való igazságot ismeri föl az ész azt
is, hogy a lelek halhatatlan, mert az egy-
szerű szellemi önálló allag leven, a test
halálával, mely az alkatelemekre való föl-
bomlásból áll, föl nem bomolhatik.

Igy ismeri föl az ész az embert, és
utalva az ember értelmes és szabad akaratu
voltára, kereken visszautasítja a materialis-
ta erőlködesét, kik a halhatatlan emberi
lelek helyébe állati párat szeretnek tenni.

Honnet jött az ember? — A kutató
ész erre is határozott feleletet ad. — Mi-
előtt azonban az ész feleletet meghallgatnok,
kiterest kell tennünk a materializmusnak,
ezen legmodernebb, legdivatosabb istentaga-
dásnak okoskodásaira, nem az okoskodások
nyomatékos volta miatt, hanem e legpogá-
nyabb világnézet roppant elharapozása miatt.

A teremtés lenyvet akarja a materialista
minden áron letagadni, hogy letagadhassa a
Teremtőt, az örök Bíró, „Nem teremtett
a világ, nem a föld, nem az élet, nem az
ember” hirdetik ezen pogányok, nincs is hat
Teremtő, mondják.

Nem teremtett a világ, nem a föld,
— mert ime a Kant-Laplace elmélet azt
igazolja, hogy az egész naprendszer terme-
zetes uton fejtett ki az ősködből.

Miutan oly nagy súly van fektetve ezen
elméletre, mely elmélet egyébkint lényegé-
ben sok valószínűséggel bíró föltevésy a
kialakulás módjára, azt röviden ismerteten-
donek vélem. Eszerint évek milliói előtt a
nap, a föld, a többi bolygók és mellékbo-
lygók nem képeztek elkülönített egy testeket,
hanem azok parányai egy szerfoltott ritka
gáztömeg voltak, egy óriási gáztömeg, mely
tülterjedt a naprendszeren. Az egyes részec-
késoson vonzerejével fogva beállott a ne-
hezkedés a gömb központja fele, minek a
sűrűsödes, ennek pedig a hőkéfeles lett kö-
vetkezménye. Valami oknál fogva a gáztömb
forogni kezdett tengelye körül. Ezen forgás
folytan, mely a sűrűsessel folyton nagyb-
bódott az egyenlítő melletki részeknek, hol
a forgási sebesség nagyobb vala, kinyomulni,
a sarkoknak bemélyedni kelle. A mikor az
egyenlítőmenti részekben a központ futo erő
túlulyra vergődött a központ vonzó erő
fölött, ezen részec gyűrű alakban a gömből
leváltak, de a közös központ között kerin-
gesüket megtartották. Utobb e gyűrűk meg-
szakadtak, es gömbbe alakultak, egyzersmind
megkezdtek a saját tengelyük körüli forgást
annal fogva, mert a gyűrűk külső részeinek
haladása nagyobb volt, mint a belső részec-
ké. — Így váltak le a nappól a bolygók, köz-
tük földünk is. — A leirt gyűrűelválas, es
új gömbbe alakulás ismétlődött a bolygókban,
es létrehozta a mellékbo-lygokat.

Ily alakulásban levő egy testek az üs-
tökösök, a ködfoltok, Saturnus gyűrűi.

Ezen elmélet azonban semmi módon
nem képes a teremtés tényét csak kétsé-
gessé is tenni. Hol vették magukat az őskö-
d parányai, ki indította meg az ősköd
mozgását? Öröktől fogva levő, es önmagának
letet adó anyagot az ész el nem ismerhet.
Ki indította meg a mozgást, mely nyilván

nyúszky Béla, mint a nemzeti párt levélje. Az első, akár csak előre érezte volna, hogy számottevő versenyterárral lesz dolga, jövele, már január hó 9-én összehitta Póstyében elvártait értekezletre s ott programját bővebben kifejtette. Ebben a mi katolikus érdekeinkre vonatkozólag nemcsak általában, hanem pontról-pontra részletezve, az elkeresztelés, a polgári házasság, az egyetem kath. jellege, az autonómia, a kath. alaptörvények, az egyházi birtok elvételének kérdéseit taglalván, azokban, ha tárgyalás alá kerülnek, hogy mindig katolikus felekezeti szempontból eljárni, nyíltan az egész közönség előtt megfigyelte. Híveim közül igen sokan, akik ott voltak, egész lelkesedéssel beszéltek el nekem a tárgyalás lefolyását, kiemelve itt. Przemysky dr. dr. plebános ur, a volt ellenzéki képviselőjelölt a „Pelsőmagyarországi reflexiók“ derék írója) remek és meggyőző beszédet, mely még a legerősebb ellenzőket is a kormánypárt, illetve nem a párt, hanem Schöber képviselőjelölt személye számára hódította.

A kormánypárt jelöltjét tehát igen jó hír előzte meg, mely azonban esélyességem nem volt képes még feltétlenül meghódítani. Szavazatomat és csekély befolyásomat híveimre csak személyes meggyőződéssel tettem függővé. Jan. 13-ára volt kitűzve idejövetele, minthogy azonban utközben infuenzába esett, csak képviseltette magát, tevékeny szelleme azonban csakhamar legyőzte a betegséget, 15-én nálunk termett s nekem alkalman nyílt szemlét szembé, a fent-írtakat hat pontra nézve jövendőbbi magatartását kitűzni, mely teljesen korrekt s meggyőző; minthogy azonban jól ismertem a kormánypárt jelöltjének vasszigorát, feltettem még azon kategorikus kérdést is: „Kész lesz-e a képviselőjelölt ur még a pártot is ott hagyni, ha ez katolikus érdekeinket sértő indítványval lépne fel, s azt a párt kérdésévé tenné.“ S ő határozottan megígérte s igen előkelő tanak jelenlétében becsületességét is lekötötte erre nézve — ami több az írásbeli lekötésnél, — melyet a törvény annyig sem enged meg, sőt hozzá tette, nemcsak semlegességgel vagy a pártból való kilépéssel, de sőt nyílt fellépéssel és szavazatával kész mindenkoron szent ügyünk védelmére lépni. Megvallom őszintén, én 5 év alatt, s mindaddig, míg nem Apponyiban helyeztettem reményeimben nem csalódtam, az ellenzék híve vagyok.

Az ellenzék jelölje, Rudnyánszky Béla, igen elegendő ember, kellemes megjelenéssel, szép eszű hanggal, jeles szónoki tehetséggel, érvelése meggyőző ellenvetéseiben megtartja a kellő komolyságot és nyugaltságot, úgy mutatta be magát, mint igazán a politikai pályára termett férfi. Szóval az ő személyes fellépése, hirdetett elvei, s amit ő róla mondott előkelő rokoni kíséret, hogy t. i. Kalocsán nevelkedett s ezzel az összeköttetéssel most is élénk levelezéssel tartja fen stb., ezek mind oly tények, hogy ha ellenjelöltje oly határozott színt nem vall s magát oly ünnepélyesen le nem kóti, én Rudnyánszky Béla urat támogattam volna.

Mind az által örömmel kell konstatalnom, hogy a mi választókerületünkben akár az egyik, akár a másik párt győzedelmeskedik, mi katolikusok mindkét esetben kitűnő férfit nyerünk, vajha ugyanezt nemcsak Galgóé, Esztergom stb., hanem valamennyi választókerület elmondhatná.

Ezt tartottam szükségesnek nemcsak privát körökben, hanem a nyilvánosság terén is közölni, azon kijelentésem kíséretében, hogy a mennyiben a jelölt ur, aki mellett nyílt álláspontot foglalok el s ügyét lelkesen előmozdítom, csak egyet ünnepeltem tett ígéreteiből meg nem tartana, — amittel egyébiránt nem félek — a jövőre nézve tőle elvártnál szent kötelességemnek fogom tartani; vagy pedig, ha Rudnyánszky Béla lesz a győztes s azon elveket s hangzókatot igazságokat hűen fogja szolgálni, melyeket tegnap ajkairól hallani szerencsém volt, a jövőre nézve feltétlenül hozzáragaszkodom.

Lopassó, 1892. jan. hó 18. *Sindorf Nándor*, plebános.

Adóreform.

Az adóreformról, az előző két számban közölték az azt láttuk, hogy a III. oszt. kereseti adónál az iparosok üzletére, üzleti forgalmára, az üzleti tiszta nyereség megállapítására szándékoznak a fősulyt fektetni, tekintetbe nem véve az adózó iparosnak személyiségét. Ily adókövetés nem lehet igazságos, arányos, főleg az iparosokra nézve nem, mert a külső ismertető jelek és a külső osztályozása az üzleteknek, vagy az üzletek tiszta nyereségeinek sehol sem oly esakélyos és teves mint az iparosoknál. Vegyük például két szabóiparost. Az egyiknek teli van rakva az üzlet helyisége mindenféle portékával, a kirakat-ablakokban modern igényeknek megfelelő szövetmintákkal a közönség figyelmét magára vonni iparkodik, az üzletében sok alkalmazott foglalkozik, míg ellenben egy másiknak csak kétszobás üzlethelyisége lévén az egyik szabási műhelynyi szolgál, a másik a rendelő közönség részére nyitva áll. Ez utóbbi azonban a megrendelt és általa kiszabott munkát kiadja a városban kintlako ügynevezett úllőmunkásoknak, kik rendszeren más mesterek is dolgoznak, s azért ilyenek, többnyire sem az ipartestületben, sem a kerületi betegsegelyző penztárba bejelentve nincsenek.

Hol van most már az az adóhivatal avagy finans, ki a külsők után itelve megállapítja és kinyomozza az utóbbi iparos üzlet forgalmát és jövedelmét. Ha tehát e két szabó adójának megállapításánál az általuk fizetett házhöz összeg vetetik adókövetési ismertető jelül, kétségtelen, hogy ez által a kivétel család és igazságtalan alapból indult ki, mert míg az előbbi nyilvánosan dolgozó súlyosan megterhelve volna, addig az utóbbi, a ki a világ előtt szerény, ki segéd nélkül dolgozoznak látszik, vajmi esakélysséggel megadóztatható volna.

Ezek és hasonló körülményeknél fogva a tárgyi, üzleti adóztatás helyett, az alanyi, a személyes adóztatás elvetelése tervezetik, mely egyszerű tekintettel van az egyes egyének munkaképére, fizető képességére, szóval az adózók személyi viszonyaira; másrészt pedig adó alá vonja a polgárok személyében összefolyó összes jövedelmeket, vagyis mindenkinél valamennyi jövedelmét a maga összességében érintve.

Az egyéni jövedelmeknél teljes összegükben adó alá vonása kezezi a jelenlegi adóreform előadótát; különféle %-os.

Az 1876. év óta behozott általános jövedelmi pótdadó ez után elesnek s helyébe az egyéni megadóztatás hozatának be. Ennél nemcsak az kezezi a feladatot, hogy az egyének bármely forrásból eredő jövedelmét egy helyen egyesítsük s vonjuk adó alá, hanem ennél messzebb menő feladatunk, — mondja a javaslat — abból áll, hogy az egyéni tiszta jövedelmét a tényleges viszonyoknak megfelelőleg igyekezzük kipuhatolni. Ez utóbbi cél elérése végett a tárgyi megadóztatásnál már kipuhatolt, de a valóságtól sokszor elütő adóalapot nem éppen szükséges elfogadnunk, hanem egyedül az illetőnek tiszta jövedelmére legyünk figyelemmel, szóval: egészben és összességében tekintsük az egyének jövedelmét, figyelembe nem véve azt, hogy föld vagy házbirtokból, tőkeből vagy járadékból, bányából vagy osztalekből, állampapirokból, bel- vagy külföldből származik-e az. Vagyis tekintet nélkül arra, vajjon adó alá esik-e az illető jövedelem a fennálló törvények szerint vagy nem, bármely forrásból szedje is ki, bármely osztályzat szerint legyen megadóztatva, mihielyt egyéni összességében a létező minimumot meghaladja, adó alá vonandó. E

cel elérése egyéni jövedelmi kataszter felvételével, vagyis az egyes egyének jövedelmének elkönyveletét s nyilvántartását — no hiszen lesznek megint új hivatalok — a különböző helyeken más adó alá vont adóalapos összesítést, ez pedig alapos előkészületet és beható elbírálást igényel.

Már most hogy veszik figyelembe a megélhetési viszonyokat, helyesebben a létező minimumot, hadd lássuk.

Itt kell érinteni a teherviselesi képességet, kisebb vagy nagyobb mérvben a szertint, amint a jövedelem nagyságából következtetést vonhatunk a teherviselesi képesség nagyságára. Szóval a progresszió adóztatás ezen adónemmel bir legfőképpen jogosultságai és nagyobb arányokban is alkalmazható, mint alkalmaztatik az az egyes jövedelmi források megadóztatásánál. Abból a szempontból indulva ki, hogy egy egyének bármely forrásból eredő jövedelmét adó alá lehessen vonni, ki kell puhatolni az illetőnek a real adók tárgyát képező föld és házbirtokból, a bányából, tőkeamat és járadékokból eredő tényleges tiszta bevételeit. Itt tehát számításba fogják venni az iparosnak nemcsak iparüzletéből, hanem esetleges földbirtokból vagy házból eredő jövedelmét, sőt nevének hozományát is, illetőleg ennek kamatját. Számításba fogják venni továbbá a részvénytársulati, szövetkezeti és egyéb nyilvános számadásra kötelezett vállalatoktól az egyesek által élvezett tényleges jövedelmét, tehát az osztalekot az ugynevezett tantiémeket, s általában figyelembe kell venni, ami befolyással bir az egyes adózó évi jövedelmének emelésére. Végül tekintetbe fogják venni az állampapirokból, egyéb a közforgalom tárgyát képező értékpapirokból eredő, továbbá a külföldről befolyó jövedelmeket, figyelmen kívül hagyásával annak, hogy ezek a jövedelmek külön adó alá vonattak-e már, vagy nem.

A jövedelmi adónak kiegyenlítő szerepe azután az önfentartási minimum elfogadását kívánja meg. Az önfentartási minimumot és az adókövetést illetőleg az emlékirat megjegyzi, hogy az előbbi viszonyunknak megfelelőleg 300 frtban, az utóbbi pedig a 300 frtot meghaladó jövedelmeken kezdve 10%-50%-ig emelkedő tetelekben volna megállapítandó. Igaz ugyan, hogy ezen minimum, mint adó alá nem vonható jövedelem, a legtöbb európai adórendszerben sokkal nagyobb összegben van az egyéni megadóztatásnál megállapítva, esakhogy azok penzszagdagabb államok. Nálunk azonban a 300 frt — mondja a miniszter — viszonylag még mindig olyan jelentékeny összeg, lehet igaza van, mert 50 kros diurnisták is vannak, hogy az ország lakosságának túlnyomó része, ezen minimumot meg nem haladó összegből él meg.

Ennélfogva a 300 frtos létező minimum nem tartatik kevésnek, sőt ha az egyéni adóztatást nem tisztán akadémikus szempontból, hanem azért akarják elvetni lepettetni, hogy az érintse is a jövedelmét, ezen minimummal magasabb összeget adómentesen hagyni valóban alig lehetne. Mert hisz a jövedelem statisztikán alapuló kulcsszámítás azt mutatja, hogy a tervezett jövedelemadó eredménye az általános jövedelmi pótdadónak 16 millió frtnyi bevételeit távolról sem közelíti meg. Ennélfogva ama bevételek oriaszi esoribitása nélkül mellőzhetlennek tartja a penzügyminiszter az ált. jöved. pótdadó mai teteleit bizonyos esetekben minimumokként alkalmazni, jelesül a törvényben azt is kimondani, hogy senkinek jövedelmi adója nem lehet kevesebb, mint

a tulajdonában levő föld és ház után fizetett adónak 30%-a.

Ezek képezik lényegét a tervbe vett jövedelmi adónak. Habár ezt egészben véve helyeselni is lehetne, de ipari szempontból sehoggy sem fogadható el. Aki ugyanis a mi ipari viszonyainkat és iparosainkat ismeri, az első tekintetre belátja, hogy az a 300 frtos létező minimum a vidéki városokban, igen csekély összeg, a szekes főváros iparosai szempontjából pedig keves a megélhetesre, és sok a meghalásra.

Ezekkel ismertettük az adóreformot, mely oda hat ki, hogy misera plebs contribuentis erit; valóban leginkább a plebs lesz sújtva ez által, pedig kár a penzügyminiszternek hasonló kombinatívumokkal élni, mert hiszen az mind jó: az adókat igazságos és elvisehetőbb módon formálni, de éppen az iparos osztálynál nincs kilátás jelentékeny könnyítésre. T. M.

Egyházipolitika a vidéken.

Kubinyi György puchói képviselőhöz választói 1158 aláírással tiltakozást nyújtottak be az egyházipolitika ellen. A tiltakozás a következők level kíséretében küldetett:

Nagyságos képviselő úr!
Mélyen tisztelt uram!

A puchói és pruzskai alesperességek r. k. plebánosai s ezeknek hívei részéről megbizattam, hogy a tisztelettel idecsatolt számszerint 15, s összesen 1158 aláírással ellátott, többnyire választó polgár kerelmet Nagyságod kezéire juttassam.

Midőn ezen megtisztelő megbízásnak örömmel van szerencsém ezennel eleget tenni, fölöslegesnek tartom magyarázatokba bocsátkozni. Egy körülményre azonban mégis batorokodom Nagyságod becses figyelmét felhívni, és pedig fölépíté s programbeszéde alkalmával nyilvánosan mondott ama szavaira, hogy „ámbar lutheránus vagyok, a kath. egyház jogait s érdekeit vedni fogom“. Ezen énkem emlékeztünkben levő *nagybeszéd* szavai, Nagyságod állásfoglalását az egyh. polit. javaslatoik ellen, nagyban meg fogják könnyíteni.

A közakarat s egyöntetű eljárás konstatalásánál van szerencsém megjegyezni, hogy biztos tudomásom szerint, a választó kerületihez tartozó ket evang. lelkes ur is — híveikkel együtt — Nagyságodhoz hasonló tartalmu kerelmet fognak intezni.

Fogadja stb.
Szabonyi Mihály s. k.
pruzskai alesp., rovinei plebános.

Helyi hírek.

Nagybőjtői sz. beszédek magyar nyelven minden vasárnap delutan tel 3 óratartatnak a páli sz. Vince leányainak templomában

Hende Imre, nyitrai püspök a meráni betegpapatok segélyező egyesületnek 100 frtos adományával alapító tagja lett.

Jelentsük Vince altábornagy a IV. honvédkerület parancsnoka e het folyamán Nyitrán járt.

Változások a püspöki tisztkarban. Boroczy László és Paulik Andor tiszttartókká nevezettek ki, az előbbi Mosonon, Paulik Radosán; Drexler Janos Lakácsin és Zircihez Istvan Vogyeradon intőzökké; Keckemethy Béla ispan a mosonoki tiszttartóságban. Jókay Géza ált.

hassuk és megvédehessük, — ez legyen nekünk, világiaknak, legelső teendőnk!

A hit apólasával nemcsak magunknak tesszük a legnagyobb jót, hanem példaadással embertársainknak is. Így egyszerűsödnek és tisztábbak lesznek a társadalom megújulásának, mely megújulás nélkül, a hitetleneknek, mely a vallási ismeretek hiányából mint fő forrásból ered, és az erkölcsatlenségnek elharapódzása folytán a társadalom végpusztulásába rohan.

Bouquand szavaival zárom gyöngye előadományát, a ki a vallatalanság és az ezzel járó erkölcsatlenség francia iszonyait rajzolván, és kimutatván, miszerint a socialismus, a jelen és a jövő napok e reme nem egyéb, mint protestantismus a nemzetgazdaszatban, ezeket mondja:

„Hogyan fogjátok orvosolni ezen állapotot? En azt felelem. A fősőbb körök vagy visszatérnek a vallás útjára, nyíltan, tökéletesen, bátran, és példájukkal visszaadják a népnek a mit tőle elvettek — az Isten, vagy iszonyúan fognak lakolni. A kettő közül egy. Ugyanis, a világon csak ket törvény van, az *állatosság* törvénye, mely szerint az erősebb fajok fölfejtik az altybakat; — és az *Istenség* és vallás törvénye, a melynél fogva a fősőbb lények leszállanak a gyöngébb lényekhez, őket szeliden gyöngeden magukhoz emelik. Fogadjátok — mondja — vissza ez utóbbit, a keresztény törvényt, különben az állatóság kegyetlen törvénye fog ismet ervenyei jutni. Minthogy azonban védelmetekre nincs többé rabszolgaság, és a folszabadított szegény osztályok a legerősebbek és legszámosabbak: ti fogtok martalekul esni.“

időben keletkezett — mert ma is látja ezen elmélet az üstökösökben, ködfoltokban a folyamatban levő kialakulást. Az óskód letének s a mozgásnak nyilván az anyagon kívül álló oka kell hogy legyen.

Nem lett teremtve az élet, nem az ember, vitatják a materialisták; valami módon eróművi behatással lett, mondják, a szervesen anyagból a szerves, az őt sejt, mint nevezik, ebből és nemzodes útján, fajkivalas mellett jött létre a növény és állatvilág, az ember is, kiválva a majomból.

De ezen elméletet is visszautasítja a tudomány, összevet nem talált meg senki, nincs szintén eset az ősmemzodesre. A tudomány álláspontja itt az, hogy a természet törvények maguk kizárják azt, miszerint szervesen anyagba eróművi uton adathassék élet.

A fajkivalási elmélet is lejarta már magát, a mennyiben az embert majomból származtatták. Testi szervezete is lenyegesen elüt az embernek a majomtól. Az embéri lélekből, ennek értelméből, szabad akaratóból pedig parányi szikra sinés meg a majomban. Teljesen áll ez akkor is, midőn az embert már nem a majomból származtatják, hanem azt állítják, hogy az ember is a majom is egy közös törzsből eredtek, és ezek százezeire fejlődtek külön lényekké. Ily átmeneti embert, majomembert nem ismer a követlan, pedig ha volt volna ilyen, ismerne kellene. — A legrégebb ember-ásatag olyan ember mint mi, s vele mindjárt föl- tünnek a cultura nyomai, mire csak az ember bir képességgel.

Nem magától lett a világ, nem erómű hozta létre az életet, nem fajkivalás útján keletkezett az ember! — Honnan jött hat? A gondolkozó esz rámutat az eredetre; megdönthetlen ervei:

A látható világban minden lény föltetes és esetekes, lét okát magában nem bírja; kell tehát léteznie egy föltétlennek, szükségképinek, a mi önmagára lét ok, és létet adott mindennek. A lét ezen egyetlen oka a lét teremtője: az Isten.

A világ merő meghatározott lényekből áll. Az anyag önmagát meg nem határozhatta. Kell tehát léteznie az anyagon kívül egy abszolút lénynek, a ki meghatározta az anyagot, fejlődési irányát megszabta. Az anyag meghatározója rendezője az anyagon kívül álló, gondolkozó tervező abszolút lény — az Isten.

Az összes lényekben, és ezek egészben bámulandó celszerűség és celratorékvess nyilvánul. Ez határtalan értelmét tetelez föl, de a miből az anyag mit sem bír. Az az értelmes rendező — az Isten. — A végző lét oka lehet mindennek az önmagától való értelmes, szabad, abszolút személyes lény, az Isten, olyan a minőnek őt a keresztényesség imádja. Ő teremtette a világot, az életet, az embert.

Hogy mennyire észigazság mindez, kitűnik abból is, hogy Plató, az ókori bölcsez s sokistenes és balványimadás közepett, gondolkodás útján ezen fölfogásra jutott:

„A világom mindenütt rend és celszerűség mutatkozik. Rend és celszerűség pedig esznek föltéve nélkül nem lehetséges; esz pedig ismet csak lélekben vagyis személyes szellemben létezhetik; ennélfogva a világ fölött egy személyes isteni szellem áll, a ki a rendet és celszerűséget okozta.“

Megfelel az esz ezek után arra is, hová megy az ember, t. i. mi letének a célja. A földi életnek nem lehetnek a cél, mint szeretne elhitetni magával a materialista, — mert nem egyetemese. Nem lehetnek a cél a szellemi javak tudomány, művészet; ezek

A kártya áldozata. Ferenczi István, gerenceséri jó módú gazda fia, szenvedélyes kártyás volt, de következetesen pech-chel dolgozott, mert kikorrigálni akarván szerencséjét, nem kevesebb mint 9 betöréssel lopást követett el. De itt sem volt szerencséje, mert hurokra került öt társával együtt, kik szintén jómódú gazdák fiai. Ezek valótóra vetetven, erősen tagadnak mindent, mivel ők csak — kibiceltek.

Felhivatnak mindazok, kik a néhai báró Wodianer Mór által, onhijakon kívül elszegényedett, az egyesített Nyitra város területén állandóan tartózkodó, Magyarországon honossággal bíró iparosok és kereskedők javára, tekintet nélkül a vallásra, tett alapítványból való segélyezésre, jövednyt tartatnak: hogy alant megjelölt, okmányokkal felszerelt lélyegmentes folyamódványukat legkésőbb 1894. március hó 1-ig Nyitra város tanácsánál nyújtsák be. — Megjegyeztetik, hogy azok, kik család ellátásáról gondoskodnak és gyermekekkel bíró özvegynek, kik ipart üzemek, egyenlő körülmények között a többi kérelmezők telet elsőbbséggel bírnak; — továbbá, hogy egy és ugyanazon személy két egymásután következő éven az alapítvány évezetében rendszerint nem részesülhet, azonban a m. kir. Belügyminiszter úr, az ipar- és kereskedelemügyi miniszter úr meghallgatásával különös méltánylást érdemlő esetekben — az alul kivételt tehet. — A folyamódványhoz következő okmányok mellékelendők: a) hatósági bizonyítvány az iránt, hogy kérelmező magyar honpolgár; b) hatósági bizonyítvány, mely a kérelmező életkorának megjelölését, személyi és családi viszonyainak kitüntetését, személyi igazolja azt, hogy vagyonatlan és onhijában kívül elszegényedett; c) hatósági bizonyítvány az iránt, hogy a kérelmező a város területén állandó műhelyével vagy üzlettel bírt. — Ezen okmányok a városi r-kapitányi hivatal által bélyegmentesen állíttatnak ki.

Szakolcáról jelentik: Február hó 6-án dr. Kostenszky Géza nagy közönség jelenlétében fölvilágosítást tartott a nemzeti kérdésséről a szakolcai kath. gimn. épületében. Magvas beszédjét megtapsolták és megjelenneték. — *Mokrihajon* egy megtévedt asszony legrott a kutba, de egy hajszála sem görbült meg, sertetlenül kihúzták. — Február 7-én nagy marhavásár volt Szakolcán, amelyen feleáron adták el a marhák. Nincs tekintély a így kenyetelesek az emberek potom eladni marhájukat.

Közgazdaság.

Uj tagok. Adler Mór Szent-Minályúr és Adler József Neszette a nyitrai megyei gazdasági egyesület rendes tagjai sorába léptek.

A vármegyei apaállatvizsgálatok. Az egyes kerületi apaállatvizsgáló bizottságok a törvényhatóság és a vármegyei gazdasági egyesülettel egyetértéssel megalkották. A bizottsági elnökök és tagok eddig már bizonyára megkapták az alispáni hivataltól ezen tisztségek elfogadására vonatkozó felhívást. A vármegyei gazdasági egyesület ez uton is kéri a bizottsági elnök és tag urakat, hogy a vizsgálatokat még e hó folyamán mindenesetre fogadják, mert csak így lesz leje a vármegyei gazdasági egyesületnek intézkedni az iránt, hogy a községek megfelelő tenyészbikákkal látassanak el. Arra is kéri a gazdasági egyesület a vizsgáló bizottságokat, hogy a vizsgálatoknál a legnagyobb szigorral járjanak el s ne adjanak engedélyt feltétlen, rosszul tartott és hibákkal telt apaállatoknak. A bizottság eljárása akkor válik javára a községeknek, ha azt jó apaállatok beszerzésére kényszerítik. Vármegyénk sok községében azért nem fejlődik az állattenyésztés, mert az apaállatok beszerzése eddig mindig a községek kénye-kedvével függött. Az apaállatvizsgáló bizottságok tehát sokat tehetnek arra vonatkozólag, hogy az állattenyésztés vármegyénk minden községében lendületnek induljon. Az apaállatvizsgáló bizottsági elnök urak kéretnek, hogy jelentéseiket nyomban a vizsgálat után a vármegyei gazdasági egyesületnek Nyitra-ra beküldjék.

Körjegyző urak és községek figyelmébe. A nyitrai megyei gazdasági egyesületnél már eddig is több tenyészbika van eladásra bejelentve. Amely községek tehát tenyészbikát szükségének, forduljanak mielőbb az egyesület titkári hivatalához, innen 2 évi részletfizetésre kaphatnak kifogástalan tenyészbikákat. A visszafizetési hatánapokat a községek saját tetszésük szerint állapíthatják meg. A községek részére ez a legalkalmasabb módja a tenyészbikabeszerzésnek. A körjegyző urak sziveskedjenek községeiket ez irányban felvilágosítani.

Irodalom.

Pázmány Péter összes műveinek kiadásáról. Pázmány Péter összes

műveinek kiadása a megvalósulás stádiumába lépett. Az első kötet, melyvel a latin sorozat indul meg, néhány nap múlva készen hagyja el az egyetemi nyomda sajtóját. A második kötet már körülbelül egy felelőre mulva fog napvilágot látni. A kik akár a magyar, akár a latin sorozatra, akár mind a kettőre, a kir. magyar tudomány-egyetem hitványtanári karának dékán hivatalánál, evek előtt és az óta megrendelést jelentettek be, az illető kötetek megjelenése után utánvetel mellett fogják kézhez kapni a megrendelt nagy mű kötetét. Egyesek és intézetek, könyvtárak és testületek, melyek Pázmány, a „magyar Cicero” és a legnagyobb magyar theológus összes, kiadott és kiadatlan műveinek gyűjteményét birni óhajtják, ezennel tisztelettel felszólíttatnak, hogy megrendelésüket, akár a magyar, akár a latin, akár mind a két sorozatra, a mi legajánlatosabb, együttvéve, a budapesti kir. magyar tud. egyetem hitványtanári karának hivatalánál mihamarabb bejelenteni siessenek, hogy a február hóban megjelenendő I. kötet szeptemberre mindenre ráterjedjen, a ki a nagy vállalat iránt érdeklődik.

A gazdának legnagyobb szüksége van haszonállataira. Ennek természetesen következménye, hogy már saját érdekében is azokat jó kondícióban kell tartatni, megbetegedés esetében gyógykezelésnek és minél hamarabb hasznavehetővé tenni. De számtalan esetben lehetetlen a távol lakó állatorvos tanácsát idejekorán kikérni s akkor a gazda kitűnő hasznát veheti egy oly állatorvosi tanácsadónak, mint a minő a Bornemissza Zoltán által írt „*Állatgyógyászat*” című munka, melynek II. kiadása a jövő héten fog megjelenni. Ezen kiváló munka a legnagyobb elterjedtségnek örvend azért, mert benne nemcsak a képzett állatorvos, de a praktikus gazda tanácsát is föllel mindenkül. Ezenkívül a belsőleg adandó gyógyszeres adagja és adagolási módja, valamint ideje mindenütt világosan és érthetően van kifejezve. A Bornemissza Zoltán „*Állatgyógyászat*”-nak egyetlen gazdánál sem volna szabad hiányozni, már azért sem, mert az ára, mely 464 oldalnyi terjedelmű dacára csak 1 ft 20 kr-ra van szabva, olyan, hogy minden rendű és rangú gazda megszerezheti azt. A most megjelenő második kiadás *Levai Mór* könyvnyomdász kiadásában Ungvárt fog megjelenni, hol 1 ft 20 kr-ért és 10 kr bélyeg beküldése ellen kapható.

Iskoláknak ajánlott térképek: 1. „Európa.” (Politikai kiadás.) Tervezte és rajzolta Kogutovics Manó, kapható a m. k. egyetemi nyomdánál vászonra huzva, borítékban 4 ft 75 kr netto áron. Bolti ára 6 ft. — 2. „Középkor. I. Európa a magyarok honfoglalása s a Frank birodalom szétbomlása idejében.” Tervezte dr. Márki Sándor, rajzolta Kogutovics Manó. Ara magyar-razó szöveggel 7 ft 50 kr. — 3. Ez utóbbi kézi kis kiadásban darabonként 12 kr. — *Iskoláknak ajánlott szemléltető képek.* „C. Gerold's Sohn. Ein hundred und fünf Wandtafeln für den naturgeschichtlichen Anschauungsunterricht.” — *Nepkönyvtárak számára ajánlva.* Nagyványi dr. Fekete Gyula budapesti törvényes bíró által írt, és annak idejében a m. tudományos akadémia által a Sztrókay-tele 100 aranyos díjjal jutalmazott „Az iszákosság” című munka. Ennek, főleg a nepoktatással foglalkozók vehetik nagy hasznát a részben, hogy ennek szellemével és a belőle vett adatok felhasználásával közvetlen hatást gyakorolhatnak a nepre, társadalmunk erkölcsi javításának előmozdítása érdekében. Megszerezhető a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál. Ara egy kötetnek 1 ft 60 kr. — Daloskönyv, — Verses-könyv és Meseskönyv kisdövény-intezetek, menedekházak és családok számára, szerkesztették dr. Kiss Aron, Peterfy Sándor, Pósa Lajos és Tihanyi Ágost. Budapest 1893, Singer és Wolfner kiadása. — *Ajánlva kisdövény-kepző intézetek, valamint kisdövényök és gyermekmenedekház vezetőnök használatára segédkönyvül.*

A bibliai régiségtudomány kézikönyve. (Vallási regiségek.) Irta: Szekrenyi Lajos. Midőn három évvel ezelőtt a fönnemlített munkának első kötete, a „Pólgári regiségek” megjelent s a kritika részéről a legnagyobb elismeréssel fogadtatott, általános volt az óhajtas: vajha minél hamarabb követne az első a befejező kötet, hogy vegre hazai nyelvünkön is bírjunk egy oly eredeti művet, mely korunk színvonalán állva, nélkülözhetők tege az idevago, ide-

gen régiségügyi műveket. Minlen bővebb ajánlás helyett álljon itt a munka rövid tartalma: A vallás legregibb formája és eredete. Az izraelita istentisztelet kezdete. A mózesi kultusz általános jellege; a pogány vallásokhoz való viszonya. A frigsátor; annak jelentősége és felszerelése, szerelvényeinek jelentősége. A frigsátor története. A salomoni templom és szerelvényei; a templom története. A zerubbabeli és a heródesi templom. A zsinagógák. A kultusz-személyzet. A leviták; illetményeik és szolg. idejük. Az áldozópapok, ruházataik, szolgálataik, lakóhelyeik és illetményeik. A főpap, ruházata, jelentősége. A papok felszerelése. A főpapok sorrendje. A Mózes előtti áldozatok. A moz. áldozatok fogalma és felosztása. Az áldozatok anyaga; az áldozati szertartások; azok szimbolikus és tipikus jelentősége. Az egő és békeáldozat. Az engesztelő áldozatok. A bünáldozat; célja és jelentősége. A véték-áldozat. Az eledel- és italáldozat. Az áldozatok tipikus jellege. Rendkívüli áldozatok. A levitikus tisztulások; azok célja. A holttemet okozta tisztatlanság. A poklosságtól való tisztulás. A nemi részek okozta tisztatlanság. A hűségbizonyító áldozatok. Etkeszi törvények; azok célja és jelentősége. A körülméletés. A fölkenés. A prosélytaság. A fogadalom. A nazirság. A hójt. A kherem. Az eskü. Az imádság. Áldás és átok. Templomi ének és zene. A kultuszidők. A mindennapi isteni tisztelet. A mózesi ünnepek. A het szombatja. A holdujás napja és szombatja. A szombatév. A jöbel-év. A husvet. A kovásztalanok ünnepe. A pünkösöd. A satorünnepe. Az engesztelőnap és jelentősége. A babiloni fogság után keletkezett ünnepek. Függelék a balványok tiszteletéről. A „Vallási regiségek” 16—20 ives, nagy nyolcadretű kötetben, díszes kiállításban jelenik meg. Ara füze 2 ft, vagy megfelelő Sacrum elvállalása. Papnövédeknek 1 ft 50 kr. A bolti ár jóval magasabb lesz. Glogon (Toronto m.), 1894. évi január hó 14-en. Jezus neve ünnepe. *Szekrenyi Lajos*, r. k. lelkész, a Szt. István-társ. tud. és irod. osztályának tagja.

Törvényeszeki csarnok.

Magy. kir. Curia által elintézt perék jegyzéke. Kriszán Istvánnak Megó József és t. ellen bírtok és elvont hasznok iránti perben — a II-od bír. it. helybenhagyva — özv. Huk Anna és t. — nak. Skápió István ellen ingatlanok bírtoka és elvont haszna iránti perben, — a II-od bír. it. helybenhagyva.

A pozsonyi kir. ítélőtábla által elintézt perék jegyzéke. Gróf Pálffy Jánosnak Német-Próna mezőváros bírtokrendezése ügyében, — az I-ó bír. it. részben

megsemitve. — Michel Simonnak, özv. Michel Adler Analia és t. ellen 3900 ft. perben, — a folyamadás hivatalból visszautasítva. — Brukner Alajosnak Schajnovics Adolf és t. ellen bírtokperben, — az I-ó bír. it. feloldva. — Ifj. Valasek Dánielnek özv. Marecsk Klimek Katalin és t. ellen bírtokperben — az I-ó bír. it. feloldva és t. ellen ingatlan bírtoka iránti perben, az I-ó bír. it. részben megváltoztatva. — Marer Mórnak, Fried Márk ellen ingok kiadása esetleg 3175 ft. megfizetése iránti perben, — az I-ó bír. ítélte helybenhagyva. — Gróf Brenner Ágostonnak gróf Andrácsy Dénes és t. ellen a nagy kosztolányi italmérsi jog aranyosítás iránti perben, — az I-ó bír. it. feloldva. — Karall Éva és t. ellen szerződés teljesítése iránti perben, — az I-ó bír. ítélte helybenhagyva. — Ifj. Vazicsk Pálnak Vitek Pálka János elleni bírtokperben, — az I-ó bír. it. helybenhagyva. — Gróf Andrácsy Dénesnek, gróf Brenner Ágoston és t. társai ellen tagosítási ügyben — az I-ó bír. it. részben helybenhagyva. — Löw-Beer Salomon elleni elvont nyitási ügyben — a felfolyamadás hivatalból visszautasítva. — Engel Samuak, Kmetty Balázs ellen 43 ft. 60 kr. iránti váltóperben, — az I-ó bír. végzése helybenhagyva. — Adler Lipót és társainak Epstein László és t. ellen örökösödési rész megjelése iránti perben, az I-ó bír. it. helybenhagyva. — Csernyánszky Lajos és társainak, özv. Tóth Ferenc és t. ellen örökösödési perben, — az I-ó bír. it. részben megváltoztatva. — Molecz Jánosnak, Galbavy József és t. ellen számadás előterjesztése iránti perben, — az I-ó bír. végzése részben megváltoztatva — Nehai Miklóvics András István bagyateka ügyében, — az I-ó bír. végzése feloldva. — L. Breitenfeld és társainak, Löw-Beer Salomon elleni esodnyitási ügyben, — az I-ó bír. végzése helybenhagyva. — Liszy szül. Tomának, Anániának, Balázs Mihály és társai ellen ingatlanok bírtoka iránti perben, az I-ó bír. ítélte helybenhagyva azzal, hogy felperes költségei 110 ft. 89 kr-ra felemeltettek. —

Magyar kir. Curia által elintézt perék jegyzéke. Kriszán István felperesnek, Megó József és t. ellen ingatlanok bírtoka és elvont hasznok megjelése iránti perben, — a II-od bír. it. helybenhagyva. — Özv. legifj. Huk sz. Bartunek Anna és társainak Skápió István ellen ingatlanok bírtoka és elvont hasznai iránti perben, — a II-od bír. ítélte helybenhagyva.

Felelős szerkesztő: **dr. Toth János.**
Kiadó és laptulajdonos: **Huszár István.**

Reggeli harmat Szt. Remo

Parfumerie Equitable, bécsi cégtől, kellemes és nagy, frissítő, elenkítő és az elegáns világ legkedveltebb zsebkendőillatszere.

75 kr-os és 1 frtos üvegekben kapható Nyitra-n.

Braunsteiner János utóda (Fizely Soma) rövid- és divatruka-kereskedésében és **Pekári Lajos** fodrászánál.

→ Alapított 1869-ben. ←

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

Elfogad betéteket 5%-től kamatozás mellett, kamatadó levonása nélkül;

leszámítól váltókat, betéti könyvecskéket;

kölesönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamattal és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra 17½ évre 10%-al;

előleget ad arany- és ezüstművekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra;

elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban;

elfogad biztosításokat tűzkar ellen a „Duna” biztosító társaság képviselőfében.

Felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

→ Székháza: Városháztér 3. sz. ←

Részvény-alaptőkéje 100,000 ft., 1000 db részvényben.

Betétek állománya 70,000 forint.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 ft alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kén-savval feltárt, elismert kítűnő minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kén-savas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

1. 7-52.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitra-n.

Mindennemű műtrágya.

Thomas-salak.